

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoCsp/19/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319205687
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8319205687.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: Poštová poisťovňa, a. s., Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava - Staré Mesto, IČO: 314 054 10 zastúpený: JUDr. Ľudmila Jurčová, advokátka, so sídlom Michalská 9, 811 01 Bratislava - Staré Mesto, proti žalovanej: U. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX zastúpená: JUDr. Martina Čelková, advokátka, so sídlom Štefánikova 22, 066 03 Humenné o zaplatenie 45 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 11Csp/55/2019-59 zo dňa 12.12.2019, jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok vo výroku III. a v rozsahu zrušenia sa vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„I. Súd konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 45,- eur z a s t a v u j e.

II. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi príslušenstvo pohľadávky úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 45,- eur od 1.7.2017 do 18.7.2019, a to v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Súd žalobcovi vo vzťahu k žalovanej p r i z n á v a náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zo strany žalovanej bolo dlžné poistné v priebehu súdneho konania uhradené a žalobca zobrať žalobu čiastočne v časti o zaplatenie istiny 45 eur späť. Na základe zákonných ustanovení a v súlade s návrhom žalobcu nemal dôvod nevyhovieť návrhu na čiastočné späťvzatie žaloby a konanie v časti o zaplatenie istiny vo výške 45 eur zastavil. Z vykonaného dokazovania nemal za preukázané také skutočnosti, ktoré by bránili vyhovaniu žaloby žalobcu čo do priznania príslušenstva pohľadávky, pretože je zrejmé, že žalovaná si svoju povinnosť zaplatiť poistné nespĺnila včas a s plnením svojho záväzku sa tak dostala do omeškania, ktoré omeškanie malo za následok, že žalobcovi vznikli sankčné nároky podľa Občianskeho zákonníka.

3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovení § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd bol toho názoru, že žalobca podal žalobu dôvodne v čase, kedy žalovaná bola preukázateľne s úhradou svojho záväzku v omeškaní, a teda zastavenie konania v časti o zaplatenie istiny tak zavinila žalovaná. Žalovaná sa síce bránila, že bolo zhodou okolností, že došlo k úhrade istiny pred tým, ako jej bol doručený platobný rozkaz, avšak súd poukázal na tú skutočnosť, že žalovaná bola v omeškaní s úhradou dlhu voči žalobcovi od 01.07.2017, a

teda žalobca podal žalobu dôvodne. Po úhrade istiny predmetom sporu ostalo príslušenstvo pohľadávky - úroky z omeškania, ktoré žalovaná žalobcovi neuhradila ani po doručení platobného rozkazu, ale ani po doručení vyjadrenia žalobcu k podanému odporu, pričom žalovaná vo svojich písomných podaniach nárok žalobcu nijako nespochybňovala. Súd prvej inštancie bol preto toho názoru, že v danom prípade je o trovách konania potrebné rozhodnúť podľa princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania, keďže súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré ako korektív pri rozhodovaní o trovách konania by mohol použiť.

4. Proti tomuto rozsudku v rozsahu výroku III. o trovách konania podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie. Považovala rozhodnutie vo výroku o trovách konania za neprimerane tvrdé. Namietala, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozhodnutia vôbec nezaoberal otázkou zodpovednosti za oneskorené späťvzatie návrhu, kedy žalobca svojím konaním, napriek úhrade uplatňovanej pohľadávky, neoznámil túto skutočnosť konajúcemu súdu, čo by v prípade opaku, t.j. oznámené uhradenie uplatňovanej pohľadávky, viedlo jednak k zastaveniu konania, k vráteniu súdneho poplatku a v konečnom dôsledku k tomu, že žalovaná by nemusela podávať odpor a vyjadrovať sa k vyjadreniu žalobcu k odporu. Súd prvej inštancie teda neprihliadol a nevyhodnotil okolnosti, ktoré viedli strany k uplatneniu práva na súde a ich postoj na súde. Rovnako namietala, že súd prvej inštancie nevyhodnotil tvrdenia žalovanej ohľadom jej majetkových, zárobkových a iných pomerov, ktoré uvádzala v odpore a vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odporu. Poukázala na nemožnosť plniť pohľadávku v čase jej platnosti z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, vedenie súdnych konaní, kde bola ako spotrebiteľka účastníčkou, skutočnosť, že je matkou samoživiteľkou X maloletých detí, ale aj skutočnosť, že naozaj okamžite ako disponovala financiami (po tom, čo začala ako opatrovatelka opatrovať ťažko psychiatricky chorú matku a poberať opatrovateľský príspevok) uhradila pohľadávku, a to bez toho, aby vedela o súdnom konaní. Navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok v napadnutej časti tak, že žalobca nemá voči žalovanej nárok na náhradu trov konania.

5. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobca uviedol, že nevidí žiaden zákonný dôvod, aby mu nebola priznaná náhrada trov konania pred súdom prvej inštancie. Je nepochybné, že žalobca mal v spore plný úspech, podal žalobu oprávnenne pre správanie žalovanej a rovnako pre správanie žalovanej zobral žalobu späť potom, ako žalovaná dlžnú istinu uhradila. Poukázal na to, že on ako žalobca je pánom sporu a je na ňom ako a kedy využije ten-ktorý procesný prostriedok v súdnom konaní. Fakt, že žalovaná uhradila dlžnú istinu pred vydaním platobného rozkazu nemení nič na tom, že tak urobila po podaní žaloby na príslušný súd. Ak sa žalovaná dovoľáva svojich nepriaznivých zárobkových a majetkových pomerov, podotýka, že nemá problém umožniť žalovanej zaplatiť trovy konania v splátkach. Dodal, že nie je spravodlivé, aby žalobca, ktorý sa musí zaplatenia dlhu domáhať až cestou súdu, na jednej strane musel zaplatiť súdny poplatok, pričom mu nakoniec jeho úhrada nebude v konaní priznaná. Vzhľadom na uvedené navrhol potvrdiť rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny a priznať náhradu trov odvolacieho konania. Na záver podotkol, že v podanom odvolaní absentuje uvedenie odvolacieho dôvodu podľa § 365 CSP a preto alternatívne navrhol, aby bolo odvolanie žalovanej v súlade s § 386 CSP odmietnuté.

6. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalobcu žalovaná zotrvala na svojich doterajších tvrdeniach a právnych posúdeniach veci. Nespochybňuje právo žalobcu ako pána sporu zvoliť kedy a ako využije svoje procesné práva v konaní, avšak zároveň musí znášať aj prípadné dôsledky svojich rozhodnutí, konkrétne v danom prípade dôsledok oneskoreného späťvzatia žaloby, ktoré spôsobilo nutnosť podania odporu a ďalších podaní. Nárok na náhradu trov konania vzniknutých po uhradení pohľadávky nepovažuje za nárok zákonný a už vôbec nie spravodlivý.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP) vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti vo výroku o trovách konania, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

8. Predmetom odvolacieho prieskumu je výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie o uložení povinnosti žalovanej nahradiť žalobcovi trovy prvoinštančného konania, z dôvodu procesného zavinenia zastavenia konania v časti o zaplatenie 45 eur s príslušenstvom podľa § 256 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie konštatoval, že nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

9. V prejednávanej veci sa žalobca žalobou podanou dňa 31.05.2019 domáhal voči žalovanej zaplatenia sumy 45 eur s príslušenstvom titulom neuhradeného poistného, ktoré sa žalovaná zaviazala platiť žalobcovi mesačne na základe uzavretej poistnej zmluvy zo dňa 17.06.2016. Súd prvej inštancie vydal dňa 25.07.2019 platobný rozkaz, voči ktorému žalovaná podala dňa 06.08.2019 odpor z dôvodu uhradenia dlžnej istiny 45 eur ešte pred doručením platobného rozkazu (18.07.2019). Na podaný odpor reagoval žalobca tak, že vzal žalobu v časti o zaplatenie istiny 45 eur späť podaním doručeným dňa 21.08.2019. Súd prvej inštancie zrušil platobný rozkaz a vo veci rozhodol rozsudkom tak, že zastavil konanie v časti o zaplatenie 45 eur, v časti príslušenstva žalobe vyhovel a žalovanú zaviazal na náhradu trov konania.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

11. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Odvolací súd uvádza, že v sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci, ktorá je však doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie zastavenia konania. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Za osobu, ktorá zavinila zastavenie konania, je považovaný aj žalovaný, ktorý svoj dlh splnil po začatí sporu a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby. Ak sa teda pre správanie žalovaného vzala späť žaloba, ktorá bola podaná dôvodne, je žalovaný povinný nahradiť trovy konania, pretože nesporne zavinil zastavenie konania. Ide najmä o prípady, keď žalovaný po podaní žaloby plnil žalobcovi, v dôsledku čoho žalobca vzal žalobu späť. Dôvodnosť žaloby sa posudzuje procesne a bez ohľadu na to, aký by bol výsledok konania, keby k späťvzatiu žaloby nedošlo. Rozhodnou je skutočnosť, že žalovaný splnil to, čoho sa žalobca domáhal, a že len z tohto dôvodu vzal žalobca žalobu späť.

13. Zákon v ustanovení § 257 stanovuje dve základné podmienky, z ktorých by mal súd vychádzať, ak chce uvedené moderačné právo využiť. Musí ísť o dôvody hodné osobitného zreteľa a musí ísť o výnimočné okolnosti. Výklad týchto podmienok ponecháva zákon na súdnej praxi. Je preto vecou vždy konkrétneho prípadu, či dôjde k takým okolnostiam, ktoré budú podkladom na rozhodnutie súdu o zmiernení účinkov právnych noriem, ktoré upravujú náhradu trov konania. Súdna prax zdôraznila aj to, že pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa § 257 CSP treba prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých strán sporu, a treba vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávnenej strany sporu. Významnými z hľadiska aplikácie § 257 CSP sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde, postoj strán sporu v priebehu konania a pod.

14. Žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie vôbec nevyhodnotil jej tvrdenia ohľadom majetkových, zárobkových a iných pomerov, na ktoré poukázala vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odporu zo dňa 18.10.2019. Poukázala na to, že je matkou samoživiteľkou X maloletých detí, ktorá bola v rokoch 2016-2019 v ťažkej životnej situácii bez práce. Zároveň na to, že okamžite ako disponovala financiami (po tom, čo začala ako opatrovatelka opatrovať ťažko psychiatricky chorú matku a poberať opatrovateľský príspevok) uhradila pohľadávku, a to bez toho, aby vedela o súdnom konaní. Považovala rozhodnutie súdu prvej inštancie za neprimerané tvrdé voči nej.

15. Zdá sa, že tvrdenia žalovanej by mohli odôvodňovať aplikáciu výnimočného ustanovenia § 257 CSP, avšak súd prvej inštancie sa predovšetkým s osobnými a majetkovými pomermi na strane žalovanej, ako aj na strane žalobcu nevysporiadal, preto jeho rozhodnutie o trovách konania pôsobí nepresvedčivo. Nepostačuje tu len záver súdu, že nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP.

16. Vzniknutú procesnú situáciu možno preto uzavrieť konštatovaním, že súd prvej inštancie odňal stranám sporu možnosť konať pred súdom a to vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje

práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

17. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok vo výroku III. o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, nakoľko nezrozumiteľné, resp. nedostatočne zdôvodnené rozhodnutie je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené oprávnenému, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne rozhodnúť o náhrade trov konania a posúdiť dôvody hodné zreteľa, ktoré by odôvodňovali nepriznanie celkom alebo sčasti náhrady trov konania. Prihliadne v prvom rade na majetkové, sociálne a osobné pomery žalovanej a zohľadní aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery žalobcu. Súd prvej inštancie nové rozhodnutie odôvodní tak, aby spĺňalo náležitosti podľa § 220 ods. 2 CSP.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).